

Szerkesztőségi iroda:
Brassai utca 60. sz. alatt,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó-hivatal:
Pollák Mór, könyvnyom-
dász, hová a hirdetések és
előfizetési pénzek bérmen-
tesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap,
a háromszéki „Háziipar-egylet”
és a s.-sztygyörgyi „önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
ként kétszer:
szombaton és szombaton
Előfizetési feltételek:
helyben háhozhozva vagy
vidékre postán küldve:
Egész év . . . 6 ft. — kr.
Fél év . . . 3 ft. — kr.
Negyed év . . . 1 ft. 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábszó petitorát, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitólár sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

a

„NEMERE”

című politikai, társadalmi és közgazdasági lap
VII. évfolyam IV. negyedére.

Előfizetési feltételek:

Szeptember—december . . . 1 ft. 50 kr.
Külföldre negyedévre . . . 2 . . . —

Az előfizetési pénzek a „Nemere” kiadó-
hivatalának Pollák Mór könyvnyomdájába
Sepsi-Szentgyörgyön küldendők

Előfizelőinket szívesen kérjük előfizetéseiket
megújítani, miután felesleges példányokat nem nyo-
mattathatunk.

A „Nemere” kiadóhivatala.

A plevnai csata.

Mikor e sorokat írjuk, már rég megdör-
dültek az ágyuk Plevna térein és száználva-
ezer ember csataordításától reszket a levegő.
Virják a második plevnai csatát. Egyfelől Oz-
man pasa 70,000 törökje, másfelől 110,000
egyesült orosz-román. Tehát a „független” Ro-
mánia vítézei is belekerültek, mint Pilátus a
credóba. Hiába! a függetlenséget nem adják in-
gyen. Erről Szerbia beszélhetne, ki fiait vérenek
árán sem juthatott hozzá, Románia pedig még
a legkisebb áldozat nélkül nyakig uszlik benne.
Most majd bezzeg megsegültatják vele.

Különben dacára az ellenség túlnyomó ere-
jének, a helyzet egyáltalán nem veszedelmes a
törökökre nézve. Mehemed Ali Ruscsukot vevén
hadműveleteinek alapjául, 110,000 emberrel hát-
ban fenyegeti az oroszok plevnai seregét. És ha
a muszák megverik Ozmant, ahelyett, hogy
üldözhetnének, frontot kell változtatniuk és szem-
befordulni Mehemed Alival; ezalatt pedig Oz-
man ismét összeszedheti magát. Ha pedig Oz-
mannak csak kissé kedve a szerencse, az oro-
szoknak a Dunán való visszakergetése lesz vég-
leges eredménye e csatának.

Ezalatt pedig felséges királyunk szemlét
tart vitéz hadfiain felett. 18,000 ember áll fegy-
verben Kassán s I. Ferenc József honvédeze-
desi egyenruhában vágat végig a sorok előtt.
Melyik magyar ember ne érezne örömtől feldo-
bogni szívét, midőn királyát nemzeti hadseregé-
nek egyenruhájában látja. Ha ez egyenruhában
kivonja kardját s elhangzik ajkáról: „Utánam
magyar!” — nemcsak e sereg, hanem a nem-
zet ifja, véne lelkesedetten tódul utána és egy
emberként áll fel a haza és a dynasztia érdekei
mellett. Oh, mert hű egy nemzet ez a magyar,
csak az volt kár, hogy közte és legtöbbször
között férfiak állottak minden időben, kik eltor-
zító üvegeket tartottak közéjük, hogy egymást
tisztán ne láthassák. De hála isten, ez időknél
vége. Király és nemzet egymás mellett állanak
és megértik egymást. Büszkén mondhatjuk: „a
legelső magyar ember a király”.

Épen ezért ne aggódjunk azon, hogy az
orosz szövetség békóiban meg vagyunk fogva.
A XIX. század oly közel hozta a népet a trón-
hoz, hogy annak kiáltó-szava felhangzik odáig
— s a nép akaratának menydörgő szózata nem
veszhet el a pusztában. Hisz a népszabadság,
melynek virágai százazrek vérevel öntözött me-
zőn termettek, nem lehet üres szó. A francia
forradalom és 48-iki szabadságharcok viharai
megtisztították a világot salakjaitól és a népeket

az őket megillető helyre állították. És mi öné-
zetesen mondhatjuk: „E helyet érdemteljesen
betöltjük.”

Kossuth Lajos levele.

(Vége)

De én binni szeretem, hogy ama szerencsétlen
kifejezés csak amolyan elhírtelenkedett pisztolydurra-
nás volt, mely messzebb lőtt, mint a hová célozott.
Es nem mondom, hogy Magyarország kormánya már
elhatározott szándékkal odadobta magát ama veszedel-
mes hajlamok karjaiba, melyek a döntő körök vidé-
kén tagadhatatlanul mozgásban vannak. Lehetnek kéte-
lyeim, vannak aggodalmaim, de nem mondatom, mert
nem tudom. Hanem azt, ájadalom, tudom, hogy sem a
magyar kormánynak eddigi hivatalos nyilatkozataiban,
sem a külügyi politika vezetésének eddigi eljárásában
magyar hazafi meggyugtatást nem találhat

Nem lesz felesleges ezeket kissé emlékezetbe
hozni most, midőn az ország képviselői újra egybe-
gyűlnek, kiktől a nemzet pártkülönbség nélkül azt
várja, hogy párttekinetek nélkül emelkedjen hazafi-
sággal biztosítani fogják a nemzet akaratának teljesi-
tését.

Magyarország miniszterelnökének legnyomatéko-
sabb nyilatkozata az volt, melyben (szórol szóra idé-
zek) afelől biztosította a képviselőkhöz, hogy: „nincs
a döntésre hivatott körökben senki, aki külügyi poli-
tikánk föladatainak azt tartaná, hogy szomszédunkban
a birtoklási és hatalmi viszonyok megváltozzanak.”

E nyilatkozat akkor zajos tetszéssel fogadtatott,
mert (amint pozitív ténynek tudom) a ház minden ol-
dalán sokan voltak, akik egyszeri hallás után e diplo-
matikai ügyességgel összeállított szöveget oly érte-
lemben vették, mintha afelől nyertek volna biztosítást,
hogy a monarchia külügyi politikája feladatának tartja
azt, hogy szomszédunkban a birtoklási hatalmi visz-
onyok meg ne változzanak.

Fájdalom, a magyar miniszterelnök ezt nemcsak
nem mondta, nemcsak mondani nem akarta, de sőt
midőn pár nappal később két képviselő a miniszteri
nyilatkozatnak ily értelmet tulajdonított, miniszterelnök
ur szavainak ily értelmezése ellen ismételtlen tiltá-
kozott.

„Quesivi lucem, ingemuique reperta.”

A miniszteri nyilatkozat eme hirdet passusa ide
megyen ki. Szomszédunk háza oly viszonyban áll sa-
ját házukhoz, hogy ha amaz lángba borul, a mi há-
zunk is utána ég. És ama szomszédházat lobogó fák
lyákkal rablók, gyújtogatók rohanják meg. Ez a mi
háznépünket aggodalomba ejti saját házáinak biztonságá-
ga felett, és a magyar háznép felelős öre azt mondja:
ne aggódjatok, én biztosítalak, hogy köztünk, öreitek
között nincs senki, aki feladatának tartaná, hogy a szom-
szédház felgyújtassék.

No, hiszen csak az kellene még, hogy ezt plane
ők tartsák feladatuknak! Szépen köszönöm a biztosí-
tást! Tartsák feladatuknak segíteni a megrohant szom-
szédot, hogy a gyújtogatók elűssenek: ez az, ami a
magyar háznépnek meggyugthatja.

A miniszternek másik nyilatkozata az volt, hogy:
„a kormánynak senkivel szemben és semmi irányban
arra nézve, hogy mit fog tenni, sem szövetsége, sem
kötelezettsége nincsen, hanem teljes mértékben bírja
önelhatározásának szabadságát.”

E nyilatkozatból két dolgot tanultunk, de bizony
egyik sem meggyugtató. Tanultuk azt, hogy a kor-
mány még maga sem tudja mit akar. Nincs szabott
célja, politikájának nincs határozott iránya. Kompas
nélkül hajózik, várja a jó szerencsét, hogy merre fog-
ják a szelek terelni. Ha ez politika: bizony improvi-
zens politika. — „Jön idő, jön tanács” (Kommt Zeit,
kommt Rath) ennnyiből áll az egész. Az önhatározás
szabadsága kétségtelenül nagyon jó dolog arra nézve,
hogy mi k én t jussunk el a célhoz, melyet magunk-
nak kitűztünk; de nem gondolom, hogy az ország lét-
érdekeit veszélyeztető ily nemzetközi bonyodalommal
szemben a politikának irányát is (nem a mi k én t t,
hanem a mi t) a jövőendő elhatározás szabadságára re-
legálni, akár tanácsos, akár szabad legyen.

Es én tartok tőle, hogy miniszter ur nagyon is
igazat mondott; én úgy látom, hogy a monarchia kül
ügyminisztere — a két fél miniszteriumának beleegye-
zésével — csinált magának egy keretet, melybe sok
minden belefér, de hogy mit fog belefoglalni? ennek
meghatározását az időre bizza. „Kommt Zeit, kommt
Rath.” A keretnek pedig értelme ez: „Hagyjuk az orosz
tényt amit akar.” Állásunk az ő irányában egyelőre a ba-
rátságos neutralitás. (Neutralitás és barátságos! fából
vaskarika; contradictio in adjecto. Hanem fájdalom,
mégis igaz. Barátságos az orosz iránt, ellenséges a tö-
rök iránt, de nem neutralitás. Mikor egy ország oly
létérdekileg érintve van egy háború által, mint most
hazánk, a neutralitás teljes lehetetlenség. Inactio nem
neutralitás. Hogy az eddigi inactio nagy szolgálat volt
az oroszoknak, az égre-földre kiáltó tény. De folytatom
a „keretet.”) Ha a török talán győzni, marad min-
den a régivel s mi a végtárgyalásoknál közben járán-
dunk, hogy a győztes török ne nagyon szorongassa az
orosz, mivel mi a „szívélyes egyetértést” fenn kíván-
juk tartani; ha ellenben az orosz halad előre győzel-
mesen, mi „állást foglalunk” a vert török hátán, ipar-
kodandunk a végtárgyalásoknál mérsékelni az orosz
exaktiókat, mindenesetre pedig ha az orosz rabol, hát
rabolunk mi is, ha lehet, le egészen Szalonikiig s azt
mondjuk Ausztriának s Magyarországnak: im! érvé-
nyesítettük a monarchia érdekeit szemben az orosz
terjeszkedési politikával; az orosz terjeszkedett, de
terjeszkedtünk mi is, a rablással megzavart egyensúlyt
rablással helyreállítottuk.

Ilyen keretje van annak az „önelhatározási sza-
badság” politikájának, mellyel a miniszterelnök dicse-
kedett. Mondhatlanul fogok örövendeni, ha az ország
képviselőinek hazafisága a nemzeti akarat teljesítésé-
nek oly biztosítást szerzend, mely ezen gy a n u m a t
(csaknem azt írtam: „tudomásomat”) megcáfolandja.
Második, amit az idézett nyilatkozatból tanultunk,
az, hogy a kormánynak nincs szövetsége. En azt
gondolom, hogy ily körülmények közt, minők a mo-
staniak a kormánynak két dolog lőképen kötelezések közé
tartozik. Egyik az, hogy tisztában legyen politikájának
irányára, célja feladata felől; erről már szóltam, másik
az, hogy ennek érvényesítése végett szövetségesekről
gondoskodjék. Baj, hogy nincs a kormánynak szövete-
sége. Köteletség mulasztásnak is nevezhetném, mert
lehetne szövetsége, ha jó politikája volna.

De még ennél is nagyobb baj az, hogy a szabad-
kéz, mellyel a miniszterelnök dicsekedett, az orosz fel-
hajtlik. Hiszen a bonyodalmak kezdete óta semmit
sem hallottunk aunitszor s több emfázissal hangoztat-
ni, mint a három császár szövetségét előbb. „szívélyes
egyetértést” még mindig. E szívélyesen egyetértő há-
rom császár egyike az orosz. Bizony, veszélyben vagy
édes jó hazám azzal a szabad kézzel, amely az orosz-
szal szívélyesen egyetértésben működik. — Eddig így
működött. — Sok bizonyítványt idézhetnék, hanem
csak egyre szorítokozom.

Azt mondja a kormány: nincs semmi kötelezett-
sége. Mit? hát nem vállalta el azt a kötelezettséget,
hogy szabad kezét enged a szláv ügy zászlaját lobog-
tató cárnak megszállani s hadműveleti alapjául átalá-
kítani Romániát, melynek sértelettsége szerződésileg
Európa védnöksége alá volt helyezve? Elvállalta s
még pedig nem is hallgatagon, hanem formális alkuval
vállalta el, mert köztudomás szerint bérül kötötte ki
magának, hogy a cár ne vonja bele Szerbiát a hábo-
ruba.

Ez ádáz kötelezettség-vállalás a kuforásra mind-
annak, ami eddig történt, mindannak, ami még történni
fog s minden veszélynek, amely hazánkat fenyegeti.

S itt a dolognak még nincs vége. Tele van a világ
azon aggodalmas hírrel, hogy már ama kikötés is el-
esik, hogy a bécsi kabinet már azt sem ellenzi, hogy
a cár Szerbiát bevonja a háboruba. Hja, mert a tö-
rök oroszán oda legyintett a cár körmeire. A nagy
cárnak szüksége van a kis Szerbia hitzegésére, kinek
a török csak épen tegnap kegyelmezett meg. Hát a
„szabad kéz” újra egyet hajol az orosz felé.

Magyarország képviselői bizonyosan érezni fog-
ják pártkülönbség nélkül a kötelezettséget, melyet a ha-
zánkat fenyegető veszélynek ez újabb aggraviatója reá-
jok hárit.

Még egy harmadik kormánynyilatkozatra kell
reflektálnom és erre különösen sulyt helyezek.

A politikájának irányára felől interpellált kormány
ahelyett, hogy irányt vallana, mindig azzal ütötte el
a dolgot, hogy „az osztrák-magyar monarchia érdekei
vezették s vezetődik politikájukat s hogy a monarchia
érdekei minden körülmények közt érvényesítettetni
fognak.”

Mindezt ezt az ételt találta, melyről senki sem
tudja: „bus-e vagy hal,” még maga a találó sem tud-
ja. Hiszen épen az a nagy kérdés, hogy minő irány-
ban (nem minő eszközökkel, hanem minő irányban)
keresi? s vajjon a nemzet akaratának megfelelő irány-
ban keresi e monarchia érdekeinek érvényesítését?

Ha a képviselőház elöbe ismét csak az „sem
bus sem hal” tál étel tálaltatnék, s az beérné
azon biztosítással (melyet a parlamenten kívül csak
ugyan hallottunk is) miként „a kormány szem előtt
tartja a nemzet azon kívánatát, hogy a monarchia ér-
dekei — szemben az orosz terjeszkedési politikával
— érvényesíttessenek”, a helyzet kétértelműsége nem

változnék, s az ajtó nyitva maradna arra, hogy ha az események fordulatai ama bizonyos „osztokodni vágyó befolyások” malmára találnak a vizet hajtani, nemzeteink egy reggel arra ébredjen fel, hogy a monarchia érdekei érvényesítésének címén oly dolgok történtek, melyektől a nemzet mint kárhozattól irtózik.

Nem könyv nélkül beszélek. Nem szándékom principális fejtegetésekbe bocsátkozni. Nem akarok saját történelmünk annyi szomorú lapjaira, nem Polignac, MacMahon sok példára hivatkozni, annak illusztrációja végett, hogy nem volt a nincs istentelenség, melynek elkövetésénél a hatalommal való visszaélés nem az ország érdekeire hivatkozott volna; hanem mert orosz terjeszkedés veszélyével állunk szemben, kérem t. képviselő urat, méltótlanság a történelem azon lapjait felütni, melyeken meg vagyon írva, hogy miként szokta a bécsi kabinet a monarchia érdekeinek érvényesítését érteni szemben az orosz terjeszkedési politikával? Ez annyira actualitási érdekekkel bír, hogy szinte borzadok a mint rá gondolok.

A ki e lapokat felüti, meg fog győződni, miként a bécsi kabinet a monarchia érdekeinek érvényesítését soha sem értekte akként, hogy az orosz terjeszkedést nem kell megengedni, hanem mindig akként értekte, hogy ha az orosz rabol, ; ha az orosz terjeszkedik, terjeszkedjék Ausztria is.

Ekként értekte Lengyelország felosztásánál, ekként mindig, kivétel nélkül mindig az egész multban, szemben az orosz terjeszkedési politikával.

Irtóztos „memento” ez! S ezt az „egyensúly helyreállítása”, politikájának nevezik!

Es mit felelt ez irtóztos politikára a történelem? Moralitása, becsületessége — mely végre is mindig a legjobb politika — már nem is utalok. — Ez a diplomácia szótárából rég kitöröltetett. — Tényekre utalok.

E politika mellett az orosz hatalom világveszélyes arányokra duzzadt. E politikának következménye a mai háború is. Ennek következménye az, hogy az orosz a török „szláv ügygyel” magának a magyar és osztrák „szláv ügyhöz” utat egyenget.

Ellenben az az osztokodási politika az osztrák uralmat a szugorodástól nem mentette meg.

Az orosz nőtt, az osztrák fogyott.

Hát még ha most is e kárhozatos expedienshez nyulna a bécsi kabinet?!

A multban ez a politika borotvát adott az orosz kezébe, most a borotvát torkára vinné Magyarországnak is, Ausztriának is.

„Duo cum facient idem, non est idem.”

A mit az orosz rabolna a töröktől, a mely tért az orosz befolyás nyerne az Al-Duna mindkét partján, s a balkáni félszigeten, az neki hatalmi gyarapodás, erőnövekedés volna; s az ekként gyarapított befolyás, mint mágnes a vasra, ugy hatna az osztrák birodalom és a magyar korona szlávjaira. A mi szlávot az orosz fogna, azt vinné ki.

De a mit az orosz utonálló árnyékában a bécsi kabinet elvenne a monarchia biztonságára annyira szükséges török birodalomtól, az nekünk s Ausztriának gyengeséget s eventualis halált hozna, mert megszáporítaná a külvilágot, forrásba hozná belől a már is forrongó dissolvens elemeket. — A mi szlávot a bécsi kabinet fogna, az ötvené.

Es a kimaradhatlan végeredmény! — A talio büntetése. — Ha most Szentpétervári és Bécs a török birodalom szétszaggatott romjain megosztokodnának; nem telnék bele 25 év, hogy orosz, porosz, orosz Ausztria és Magyarországon osztokodnának; juttatva a prédából az orosz fenségesség árán az olábnak is. — Oly igaz, mint a hogy isten él.

No hiszen nekem teljességgel nem hivatásom Ausztria szétbomlása felett aggodni — hogy helyébe szabad nemzetek lépnek — de igen is hivatásomnak tartom aggodni az oly felbomlás felett, mely az orosz hatalmat s befolyást tejeszteni. Annyira hivatásomnak tartom, hogy ha hasznát s Ausztriát semmi más kapocs nem kötné is össze, mint a jó szomszédság viszonya; s Ausztriát az orosz tenyegedni, szintoly elhatározással mondhatnám nemzetemnek: védjed osztrák szomszédodat utolsó csepp vérdig az orosz ellen; mint a miként most mondom: védjed török szomszédodat utolsó csepp vérig az orosz ellen.

Az uralkodóház pedig vessen számot történelmi logikájával. Elkövetkezhetik az idő — el fog következni — midőn német tartományai Bizonny bizony mondom: Buda várának királyi széke dicő egy széke. — Jó lesz arról gondoskodni, hogy ennek sem épségét, sem ezredéves történelmi típusát az orosz szörny sem Boa-Constrictor, sem száz karu polyp alakjában ne fenyegethesse. — Itt van az idő, itt az alkalom a gondoskodásra: amott az élet-halál harcot oly dicsőösen vívó török oroszán oldala mellett. Ne szalasszák el ez alkalmat! „Sero medicina paratur — Mene! Mene! Thekel! Upharim!”

En nem mondom, hogy a magyar kormány az osztokodási kajlamoknak már megadta magát. — Csak azt mondom, ez sincs kizárva „keretéből”. — Ez a lidérc ul agyán, mellén karján. Rázza le a lidércet. Tegye szabaddá kezét a nemzet élére állani. Dicsőséges egy állás ez. Egy nemzet hálája jár vele. — Egy nemzeti átkat, hanem teszi. — Ily nagy-szerű körülmények közt nagyon kisszerű ambíció volna azt tűzni ki célul, hogy egy ügyesen összekerekített frázis „tudomásul vétele” által magának pártja által bizalmat szavazzasson. — Excelsior! Tegye, hogy az összes nemzet bízalma vegye vérdig. — Megteheti. — Fogja fel az irányt, melyet az összes nemzet kijelölt. Hiszen nem jó magával ellentétbe, azt mondá, hogy keze szabad.

A nemzet képviselőinek pedig azt szeretném

távol magányomból kiáltani: A haza veszélyben van! melyhez hasonlóan, tekintve a helyrehozhatlan következményeket, még soha sem volt. Hát ne legyen a „Haza” pártkérdés köztetek atyámfiai. — Lebegjen felettek a kölcsönös engesztelődés anyaga, a mint kart karba öltetek a Haza oltára körül. — Nem arra kérék én, hogy buktassátok meg a kormányt, hanem arra kérék, tegyétek oly helyzetbe, miszerint megértse, hogy állásának biztosítása a nemzet világosan kifejezett akaratának teljesítésétől függ. — Szerbia készülődései megadták erre az alkalmat, mely még a diplomatikai megítélésnek is megfelel; ne legyen ez alkalom elszalasztva.

A nemzet akaratának teljesítése a legtisztább lojalitás is. Ezt én mondom, a ki nem tágit. Es nem sajnálom, hogy mondanom kell. En nem szeretem az osztrák east „hazákban”, de azt nem akarom, hogy e east az orosz égesse el; attól pedig borzadok, hogy hazám legyen a máglya, melyen a sas elégetetik.

Nagyon öreg ember vagyok. Rég túlleptem a vonalt, melyet az irás az emberéletnek határául jelölt. Ki tudja, nem utolsó szavam-e ez? Hadd ne legyen a pusztában kiáltókám szava!

Fogadja képviselő ur, s adja át az én kedves jó Ceglédemnek szíves üdvözlömetem.

Kossuth Lajos.

* Bécsből írják, hogy az olasz követségi titkárnál házmotázás történt. Az olasz követség tiltakozása figyelmen kívül hagyatott. Nachtebelnek az Uchatius-ágyu titkára vonatkozó több irata koboztatott el. Ezenkívül az olasz követségi titkárnál több osztrák erőd leírása is találtatott az azokkal járó térképekkel és rajzokkal egyetemben. Az olasz kormány megatartása e fölfedezéssel szemben ismeretlen. Az olasz követségi titkár megzökkené ellen intézkedések tettek.

* Milán szörnyesége szept. 11. Bécsbe érkezett Milán kardjának kiváltása végett, melylyel a háborúba megyen. Némelyek nagy fontosságu politikai küldetést tulajdonítanak neki s azt hiszik, hogy Ausztria-Magyarország szíves elnézését kívánja kieszközölni Szerbia függetlenségét nyilatkozata iránt, melyet legott kimondanak.

* Az Uchatius-ágyu titka az olasz követség titkártól elmozdított iratokban teljesen el van áruva.

* Királyunk Kassán ívott Sándor cár barátja és szövetségese egészségére s jásztoktál rá az orosz néphymnus. (Táviratunk ellenkezett mond. Egy uralkodó, képe némi, ki iránt határtalan tisztelettel viseltetik — nem üthette ily nyilatkozattal hü magyar népet arcul Szerk.)

A honvédség Kassán kitüntette magát.

A harcterről.

A bécsi ottomán császári követséghez az utolsó perccig nem érkezett oly átgány, mely Plevna elését jelezte volna; megerősítést talált az, hogy a muszákák nincsenek ott fölényben.

Nándorfehérvárról távirják a „P. C.”-nek: Az angol konzult kivége egy külföldi képviselő sem szó-lalt fel Szerbia hadikészületei miatt. — Nischből a szerb határ felé török csapatok közeledést jelzik. — A topschundi táborban lévő csapatok elindulását a határ felé elhalasztották.

A „P. C.”-nek távirják 11-én reggelről Bukarestből: Ez óráig sincs még megerősítve, hogy a muszka-román hadsereg elfoglalta volna Plevnát. — Slotozia és Ruscsuk között heves agyúzás foly, melyben egy török monitor is részt vesz, mely Gyurgyevó előtt foglalt álláspontot. A monitor Gyurgyevot 1 és fél óráig agyúzta és borzasztó károkat okozott.

Egy bukaresti jelentés szerint a muszka főhadiszállás meg vannak győződve, hogy a cár egy újabb vereséget után le fog köszönni. Ténynek mondják különben azt is, hogy a cár Vilmos császárhoz intézett levelében is kifejezte e szándékát. A cár oly ideges, hogy környezete a legrosszabbtól tart.

Nikeisi vára szombaton kapitultált. — A török határszéli csapatok parancsot kaptak, azon esetbe, ha Szerbia a háboruban részt kívánna venni, Szerbiába való azonnali betörésre.

Blum pasa, Mehemed Ali tábornokai főnöke 11-én Konstantinápolyba ment. A muszákák döntő veresége esetére a békéltetőletelek hozza meg zsebében a török főhadiszállásra.

Novibazárból a török csapatok Kis-Zvornikba rendeltettek a rác határra, hol egy hadtest vonatik össze a ráok ellen.

Minden hír, hogy a románok vagy oroszok valamely török poszicót elfoglaltak volna, alaptalan. Plevnánál öt nap óta foly a harc, háromszáz orosz-román ágyu folytatja a tüzelést. — Az eredmény még ismeretlen.

Török monitor lövi Gyurgyevot s abban sok kárt tett.

A turnu-severini praefekt értesítettett, hogy ötven ezer muszka lép szerb területre.

Az edinburgi herceget elhívták Athenből, mert az angol befolyás dacára Görögország a háborúba megy.

Haromszékmegye rendkívüli évnegyedesi gyűlése Seps-Szentgyörgyön szeptember 12., 13. napján.

Főispán ő méltósága a gyűlésben megjelenvén, elnöki székét eljenzések között foglalja el, megnyitó beszédében felüti, hogy a gyűlés összehívását a legtöbb adót fizetők névsorának megállapítása, a bizottsági tagok megválasztása és a választási elnökök

kiküldése tette szükségessé. Elnök főispán ur előpataki főúrnórnok Schwarz Zsigmond tiszteletbeli főúrnórnok, végzett jogász Cseh Emil tiszteletbeli aljegyzővé nevezvén ki, kinevezettek — a gyűlés a kinevezett örömmel fogadván — a szabályszerű esküt letették.

Állapán Forró Ferenc a megye állapotáról s a mult gyűlés óta előfordult nevezetesebb mozzanatokról következő jelentést olvasta fel:

Tek. törvényhatósági közgyűlés!

Ezen rendkívüli közgyűléshez a t. közgyűlésnek ide vonatkozó határozataira van szerencsém jelentésem teljes tisztelettel az alábbiakban megtenni, előre bocsátom azonban, hogy a tanácskozás alá kerülendő tárgyak sokféleségéhez mérten azt annyiával rövidebben feletem, mivel a mult gyűlés óta lejáró időszak alatt nevezetes mozzanatokkal alig említhetnek. Ennél fogva az egész meggyűlt általános érdeklődést kell első sorban megemlítenem.

Jelentem tehát, hogy a megye területén az egészségügyet valamin az emberek, egy a hasznos házi állatok között általános kielégítő, eltekintve azon szörvénysan még mindig mutatókozó betegségtől, mely N-Borosnyón torokból cim alatt mutatkozik, hol július óta 69 beteg közül meghalt 16, meggyógyult 45, orvosi kezelés alatt maradt 8. El kell tekinteni a Lemhényben és Nyén községében uralkodott vérhas betegségtől is, minthogy mind ott, mind pedig itt e betegség szűnőfélben van s jelenleg az elsőben 78 beteg közül gyógyult 37, elhalt 23, gyógykezelés alatt van 18, az utóbbiban pedig hivatalosan jelenlevő beteg volt 50, meggyógyult 15, meghalt 22, jelenleg beteg 10. A szükséges orvosi utatálást mindenütt megtörtént s az orvosi intézkedések részint a főorvos, részint a járási orvosok közbenjárásával egyáltalán foganatosítottak.

A lóállományt Kovácsnán a hagymás betegség lepte meg, a közigazgatási bizottság e tekintetben határozatosan intézkedvén, a közlekedés megszüntetését rendelte el.

Termésünk se ősi, se tavaszi gabonában nem felelt meg a várakozásnak s bár e megye némely helységében megleghezős dusan termett a buza, azonban a rozs még azokban is gyér volt; ahol pedig a júliusban viharzott jég átvonult, ott a tavaszgabonák általában, az ősziek pedig nagyobb részben elpusztultak. Sajnos jelenség különösen akkor, mikor a mult évi hideg és sok eső által előidézt terményszükség csak a jelen évi aratás eredménye által lett volna pótolható.

Utaink, melyeket az illető községek által kihordott kavics sok helyen nem mondom járhatatlannak, de bizonyosan olyannak tett, melyek csakis az ősi utcsinálás által javíthatók ki — minden hivatalosan tett sokszori intézkedések dacára se olyanok, mint melyeknek lenni kellene, reményilem azonban, hogy a mezei munka bevezetével megkezdendő utjavítás a most darabosan odahordott a nagyrészen törelen kavics elfeledésével teljesleg helyrehozható lesznek, tartósságuk pedig épen a kemény talaj által lesz biztosítva.

A Nyéntől Kraszna és Kis-Borosnyórról szinte Kraszna s Bodzavám felé vezető utak munkálata az aratási idő alatt szüneteltvén, ezen hónapban folytatva indul. A K-Vásárhely-büdösi utvonál építése most van folyamatban.

Előpatak és Arapatak, valamint Imecsfalva közti elromlott hidak újra építése árcsökkenés után biztosítva van s még november haváig elkészülhetnek. Egerpatak alatt a Kovácsna vízen lévő nagyobb hid helyreállítását 200 frt reáfizetéssel Egerpatak községre fogja eszközölni.

Ezt azon hozzáadással közlöm, hogy segélyezésre Bita községre is fel fog általam szolnáltatni.

Kórházi ápolási nap július és augusztus havában 1563 volt; ápolottak összesen 75 személy férfi 48, nő 27, gyógyult férfi 26, nő 8, meghalt 2 férfi, gyógyultul elbocsátottak 1 nő, jelenleg ápolás alatt van 13 férfi, 14 nő.

A megyei kórház épületén több helyen a cserépföldi kigazistat kívánván, a kórházi bizottság azt nem halasztatónak jelezte és kigazistatit jegyzőkönyvileg kimondotta s megbizta a kórházgondnokot és bizottsági tag Antal Zsigmond urat a továbbiak elintézésével. Lesznek még javítani valók, mert a kerítés is gyenge, de ez a jövő évi köitegelőirányzatnak megtehetőségei függőben maradtok, ugy is nem lévén még most okvetlen szükséges. Bann a szobák kellőleg meszelve és tisztán tartva, a betegek öltözeté és ágyneműje, valamint a felvigyázat és élelmezés igen kielégítő.

Tüzeset volt 7.

Utlevél a lejárt két hóban a főméltóságos belügy-ministerium által idevaló lakosoknak kiadottot egy évi tartamra 111 darab, váróban van a megtörtént felterjesztés eredményeként 190, általam 15 napra kiállítottat összesen 118 db.

Kelbi pénztárunk rendben van, még pedig a következő pé közzégekkel: Készpénz a pénztárból 3497 frt 22 $\frac{1}{2}$ krt, urbéri kötvényekben 151596 frt 41 krt, a takarékpénztárban, melynek betéti könyve a pénztárban állanak, van 16663 frt 23 krt, a három összeg együtt 171756 frt 86 $\frac{1}{2}$ krt.

Epitékezés történt az iskolai alaptól fedezve a baróthi felső népiskola helyiségében, továbbá a megyeház tanácskozó termében, hol annak olvótele igen égető szükség volt. Ez most van munka alatt; a költséget az épület fenntartására irányzott évi általán hordozandja.

Ha még megemlítem, hogy a közbátorság megzavarva nem lett és hogy az elhíresedett Deánu rablóvezérre vonatkozólag ezen törvényhatóság kebelében is híre kapott állítások a szigorúan eszközölt hivata-

los nyomozások által mind valótlannak bizonyultak be — jelentésem eztal mély tisztelettel befejezem.

Székel Gergely bizottmányi tag kérdi alispántól, hogy a szeméjari heggyen átvettét ut, mely évekkel ezelőtt munkálát alá vétetett, miért nem fejezték be? és hogy az Uzon-kökös-szentgyörgyi utvonali járatba tétele iránt tett-e, és minő intézkedéseket? Alispán kijelenti, hogy a szeméjari heggyen ut járhatatlan állapotban van, az Uzon-kökös-szentgyörgyi utvonali járat kijavítása végett pedig az érdekelt községek felszólították az azon dolgoztak is csak a Szentgyörgyi várost illető rész maradt készületen, ez iránt többször intézkedett. A szükséges intézkedések megvételét igéri. Alispán nyilatkoztatta a többség nem veszi tudomásul a alispán utasítását, hogy a közforgalom érdekében e két utat illetőleg tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Gyárfás Imre feleliti, hogy az egerpataki hid felépítésére csak Bita község van kijelölve, kérdi alispánt: miért nem kötelezték Egerpatak is — mely község e hidat épüggé használja — annak felépítésére? Alispán felfejti, hogy Bita község nem kötelező, hanem csak segítségkén van a hid építéséhez szükségeltető munkáerő kiállítására felszólítva és pedig mellányossá szempontjából, mert Egerpatak Bita községnek Feketegyőri épített hídja felállításakor több rendben szolgáltatók tett. A többség alispán feleletét nem véden tudomásul, elhatározott, hogy az egerpataki hid felépítéséhez járulni más községek is szőlítassanak fel.

Székel Gergely a levéltár rendezetlensége és a gátak leszállítására vonatkozólag interpellálja alispánt, hogy e tekintetben minő intézkedéseket tett. Alispán kijelenti, hogy a gátak megvizsgálása ügyében a közigazgatási bizottság intézkedett, minnek következtében a kir. mérnök K. Szentlélek községében munkálattal el is végezte s, intézkedni fog, hogy a gátak mindenütt megvizsgáltsanak. A többség a választ tudomásul veszi. Főispán ő méltósága kijelenti, hogy a levéltárak rendezetlenségéről maga is meggyőződve, felsőbb helyre tett jelentése folytán megengedtetett, hogy a levéltár ez évben rendeztesse. A rendezés egy e célra feladott szakértő egyén által meg is van kezdve s igéri, ha ez évben nem rendeztetethetik, intézkedni fog, hogy az a jövő évben is folytathassék. A gyűlés főispán ur e nyilatkozatát örömdetes tudomásul veszi.

Olvasatnak a különböző törvények és miniszteri leiratok, ezek között belügyminiszter urnak ide 24953. számú leirata a fuvarilletményeknek kilométerenként leendő megállapítása tárgyában. Ezzel kapcsolatban a megye bizottságának 1877. március 24-én tartott közgyűlési jegyzőkönyvének 6.) pontja d) betűje alatt hozott határozata értelmeben a szervező bizottságának Háromszékmege közigazgatási szervezeti szabályrendeletének módosítására, az árvászek lejártaának megalkotására vonatkozólag beadott munkálata. (A felolvasott és elfogadott szervezeti munkálattal egész kiterjedésben közöljük.)

Csulak Zsigmond és Ince György ref. lelkészek az iránti folyamodásának, hogy a legtöbb adót fizetők névsorába bevétesse, hely nem adott. Bánya Bogdán, ki ellen a csod fennállása nincs bizonyítva és Molnár Balázs, kinek adója adóhivatali kimutatás szerinti igazolva lett, bevéttettek.

A megyei bizottsági tagok választási ideje: Okt. 2-án orbai járás és a 3 városban, okt. 3-án Miklósvár és a hidvégi szolgabírói járasok, okt. 4-én kézdi felső szolgabírói járasok, okt. 5-én sepsi járás, 6-án kézdi alsó járás.

Olvasatik Künle József bizottsági tagnak az orosz-török háború kérdésében beadott következő indítványa:

„Tekintve, hogy a nemzet és abban mi is arról vagyunk meggyőződve, hogy a török birodalom épsége és függetlensége hazánk léteérdekét képezi és tekintve, hogy hazánk e léteérdekét a szomszédágunkban dúló orosz-török háború következményei által az esetben, ha a török birodalom épsége az orosz hódító politikának áldozatul esnék, veszélyeztetve látom, indítványozom: a megye közönsége irjon fel a m. kir. kormányhoz és feliratban kérje fel a kormányt, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel vessen gátat az orosz hatalom terjeszkedésének és adja értesítésre a m. kir. kormánynak, hogy minden oly politikai irányzatot, mely bármilyen cimen a török birodalom épségének s függetlenségének csorbitását vonná maga után — határozottan visszautasít.”

Az indítvány egyhangulag élénk helyeslés, hazafias és a török iránt legrokonszenvesebb nyilatkozatok között, indítványozó képviselő ur szóval is a közgyűlés folytonos tetszés nyilatkozata közt — meleg és hazafias szavakkal meggyőző érvekkel indokolva indítványát — elfogadtatván, indítványozó képviselő ur felolvasta az általa fogalmazott következő feliratot:

„Oroszágunk déli határainál közeli szomszédágunkban dühöng már hónapok óta Oroszországnak átlágyék leple alatt megkezdett s Törökön végleges megrontására, közzvetve saját hatalmi köré megnagyobbitására irányuló embertelen hadviselése — mely fölött midőn méltó megbotrányozásunknak adának kifejezést — lehetetlen elhallgatnunk azon aggodalmakat, melyek e háború kitörése óta — jelenen annak folyamata alatt bennünk támadtak.

Nem titok, hogy az orosz hagyományos politikának végdója az északi és déli szlávok egyesítése és nem titok ma már, hogy ezen politikának esett áldozatul a hős lengyel nemzet — a jelenben napi rendre tűzte török testvéreink s legjobb szomszédaink leiprását, mondhatni kiirtását és azután, igen azután következőknek mi s tekintettel arra, hogy a multban

saját monarchiánkban döntő körök nyújtottak készségüket a szerencsétlen Lengyelország feldarabolásához és a prédán megosztotak és tekintettel arra, hogy hasztalan vártuk monarchiánkunk bárcsak tiltakozó szavát is a szomszéd Romániának az orosz hadakkali szövetezése s a török birodalomnak a nemzetközi szerződések kigynolásával ily jogtalan megtámadása ellen s tekintettel arra, hogy vártuk volna, miszerint a minden emberi jobb érzést mélyen sértő orosz-bulgár gyilkolások ellenében monarchiánk hatalmi szavát hallatja, fájdalom ahelyett épen ellenkezőleg az élet-halál harc tusában vérző török lett figyelmeztetve — és végre tekintettel arra, hogy épen monarchiánk volt egyfelől az, mely a teljesen levert Szerbia érdekében intervallál s részére a status quo ante-t egy kegyes békekötéssel a török részről biztosította, most pedig, midőn ugyanazon Szerbia fegyverkezik s akcióbba lépni készül még mind késik, még pedig egyenesen szavatossági köteleméből kifolyólag oly nyilatkozattal s esetleg oly irányú beavatkozással, mely Szerbiát a kötött léleknek tiszteletben tartására utasítsa — aggodalmaink nagyok, s mert az orosz hatalom terjeszkedésében egyenesen hazánk léteérdekét veszélyeztetve látjuk; tiszteletteljesen kérjük a nagyméltóságú magyar kir. őszimiseriumot, kegyeskedjék minden rendelkezésre álló eszközzel odahatni, hogy az orosz hatalmi terjeszkedésnek gát vetessék és valamint e törökvesében közönségünk készteljes támogatására számíthat — úgy legyen meggyőződve, hogy mi minden oly politikai irányzatot, mely bármilyen cimen a török birodalom épségének s függetlenségének csorbitását vonná maga után — határozottan visszautasítunk.”

A felolvasott felirat egyhangulag, általános helyesléssel elfogadtatott s annak felterjesztésével alispán bizott meg.

Székel Gergely a következő indítványt terjeszti elő: Határozza meg a közgyűlés, hogy mint mindenütt a polgári világban és hazánk más törvényhatóságaiiban is, egy szakközvetítő szalljon ki, mely megyék területének folyamain épült malmokat megvizsgálva, jegyes czövekkel jelölje meg azon magassági pontot, melynél fennebb a gátak és szilipek ne emelhetessenek. Az indítvány elfogadtatván, a malmok és malomgátak megvizsgálására Zeethal Ferenc elnöke alatt Kükösi Endre, Bogdán István, Veress Gyula tagokból álló bizottság küldetett ki, mely a kir. építészeti hivatalnal magát érintkezésbe tegye.

Olvasatik a sepsi-szentgyörgyi felsőbb népiskola és azzal összekötött gazdasági szakosztály szervezése tárgyában kiadott bizottság jelentése. A bizottság véleménye alapján meghatározott, hogy a sztygyörgyi, k.-vásárhelyi, és baróthi felső népiskolák számára gondnokságok nevezendők ki. A s.-sztygyörgyi felső népiskola meglevő szervezetében továbbra is fentartatik.

A kézdi-vásárhelyi felső népiskola épületének átalakítása és szervezte tárgyában a közigazgatási bizottságtól áttett igazgatói tervezetre határozott, hogy az ügyiratok véleményezés végett a kinevezendő gondnokságokhoz tessenek át.

Olvasattak a különböző átiratok és községi határozatok.

Több tárgy nem lévén főispán ő méltósága a gyűlést éljenzések között bezárta.

Udvarhely megye

közköztatási és közművelődésügyi állapota.

(Felolvasott Sz.-Udvarhelyi aug. 20-án a vidéki választmányi gyűlésen KOZMA FERENC által.)

(Folytatás és vége.)

III.

Az egyet másodévi fennállása óta ez mindenre tisztelettel méltó eredmény s feljogosít még sok szepet remélni völgyeink közölgyzeretétől és életrevalóságától.

Hogy Kereszturi nem sokára követni fogja e szép példát, következtetni lehet abból, hogy ott is a mult télen rendezett és sok nemes élvezetet nyújtott u. n. köztétélyek a társulat utáni vágyat kellőképen felébresztették. Sőt azon összejövetelek már akkor azon eredményre jártak, hogy 31 népiszkolai szegény növendék látott el egy vagy más darab teli ruhával vagy tankönyvekkel, együtt 72 frt 79 értéki, 21 házi szegény segélyezett 57 frt értékig és az utolsó estélyi jövedelme 20 forintban a segésvári csataterén felállítandó „Petőfi-síremlék” javára adott. A megkezdett uton tovább haladni csak dicsőségére váland a kereszturi és kereszturvidéki nőnek. Gondoskodva lett különben az utolsó estélyen, hogy az összejövetelek a jövő őszen ismét folyamathoz indíttassanak.

5. A sz.-kereszturi tanítóképző és unitárius algymnasium tanári karából és helybeli népiszkolai tanítókból alakult pedagógiai kar szakszerű működésén kívül egy néhány élvezetes és a közönség által nagyon látogatott felolvasási estélyt rendezett, melynek tiszta jövedelme, mintegy 200 frt, a képezdei szegény tanulóknak keblé segély-egylete, az olvasó- és társalgókör, a gymnasium könyvtár alapja és budapesti árvizkárosultak között osztott meg.

6. Kaszinó-féle olvasó-egylet meggyénk két városában 3 létezik: Udvarhelytől kettő, Kereszturra egy. Az udvarhelyi kaszinónak ez évben 88 egész éves és 5 havi részvényes tagja van. A tagsági díj egész évre 10 frt, havonként 1 frt. Évi bevétele és kiadása 1000 —1200 frt között változik. Járát 16 politikai s szépirodalmi lapot s a „Budapesti Szemlé”. Könyvtára mintegy 250 kötetből áll, rendezetlenül és használatlanul.

Az ugyanottani „Polgári társalgókör” 170 tagot

számlál. Évi részvénydíj 2 frt. Járát tiz politikai s szépirodalmi lapot. Van mintegy 60 drb könyve.

A sz.-kereszturi „Olvasó- és társalgókör”-nek ez évben 52 helybeli és vidéki tagja van. Évi részvény 5 frt. Járát 9 politikai és szépirodalmi lapot.

Ezeket kívül megerősített alapszabályok alapján fennálló falusi olvasókörök a következő községekben vannak: Parajdon 1869 óta, melynek már 1874-ben 82 kötetet s 136 füzet tartalmazó könyvtára is volt; Újszéken 1866 óta; Alsó-Siménfalván 1869, Etédén 1872 óta. Vannak továbbá utóbbi időben alakult olvasókörök: Gagyban, Nagy- és K.-Galambfalván, Szent-Abrahámon.

7. Van továbbá a megye területén a népnevelési-egylet által 1876-ban alapított népkönyvtár a következő 12 községben:

Vargyas, Magyar-Zsákdó, Felső-Boldogfalva, Újszék, Zetelka, Enlaka, Kecset, Szent-Erzsébet, Vágas, Bethlenfalva, Homoród-Sz.-Pál, Székely-Keresztur.

NB. A könyvtár alapítvány a következő 26 drb könyvet tartalmazza: Farkas: Dinnyetenyésztés, Dély: Sertésenyésztés, Fischer: Juhtenyésztés, Horváth: Magyarország története, Bock: Az egészség négy könyve, Bánffy: Bár a kertem nagyobb volna, Kögly: Szarvasmarhatenyésztés, Wolkenberg: Olvasó könyve, Bánffy: Utasítás egy 20 holdas gazdaság művelésére, Kóczi: Községi falkola, Komlótermelés, Kenessey: Trágyakészítés, Adomátar, Arany: Népmesék, Lázár: A szabad természetből, Zsolodos: Népszertű erkölcsen, Jókai: Sonkoly Gergely, Erdély aranykora, Válogatott beszédei, A serfőző, Robinson, Kölcsey: Munkái, Kuliffay: A szabadság hősei, nemzeti dalkönyvecske, Aron Éde: Eperfa és selyemtenyésztés, Olvasókönyv haladó felnőttek számára.

A mint e jegyzék mutatja, az alapító-egylet a gazdaság különböző ágaira és a nemzeti érzület ápolására volt különös tekintettel.

E népkönyvtárak érdekében már most oda kellene hatni, hogy a tulajdonos községek, melyek többnyire a vagyonosabbak közé is tartoznak, azokat időről-időre gyarapítsassák. Azután még az illető papok és tanítók gondoskodnának arról, hogy a könyvek nehegy egy perlepte zugban használatlanul heverjenek s a bennök rejlő kincs népünk névé holt tőke maradjon.

8. Végül, hogy meggyénk lakosságának napi szellemi táplálkozása felől némi tájékozást nyerjünk, a postahivatalok szives közreműködésével egybeállítottam azon hirdapok és időszaki folyóiratok jegyzékét és példányai számát, melyek e folyó felévben meggyénk területén postán szétküldettek.

Cim	Péld.	Cim.	Péld.
Budapesti Közlöny	9	Fővárosi Lapok	14
Pesti Napló	13	Magyarország és Nr.	6
Hon	6	Vasárnapi Újság	28
Ellenőr	2	Hölgyfutár	7
Egyetértés	14	Petőfi-társaság Lapja	4
Kelet Népe	7	Budapesti Bazar	4
Magyar Állam	21	Nefejejts	2
Nemzeti Hirlap	31	Magyar Bazar	13
Magyar Újság	6	Welt- Blatt	4
Magyar Néplap	6	Divat	1
Népszámlója	4	Die Mode-Welt	1
Igazmondó	10	Die Frauenzeitung	1
Képes Néplap és pol. Híradó	62	Cornelia	1
Budapesti Napilap	7	Falusi Gazda	2
Hirmondó	24	Kertész gazda	1
Községek Lapja	6	Erdészeti Lap	1
Magyar Hirlap	22	Erdélyi Gazda	13
" Korona	3	Népkertésze	16
Heti Lap	2	Néptanítók Lapja	103
Híradó	3	Kis Lap	2
Politikai Ujdonság	29	Hasznos Mulattató	6
Közvélemény	6	Bányászati Lap	1
Központi Hiv. Értesítő	1	Házi-ipar lap	4
Katholikus Napilap	3	Apolló	1
Háború Kronika	12	Természettud. Közlöny	1
Kelet	29	Posta Közlöny	2
Magyar Polgár	5	Építészeti Hirlap	2
Erdélyi Híradó	12	Jegyzők Lapja	1
Nemere	7	Erdélyi Prot. Közlöny	11
Bukurest Híradó	3	Keresztény Magvető	18
Ebreds	8	Egyházi és isk. Szemle	3
Hermanstädter Zeitg	5	Egyházi Ertesítő	1
Tageblatt	4	Természet	1
Székel Hirlap	1	Róman lap	1
Marosvidék	3	Central-Zeitungsblatt	1
Neue Fr. Presse	2	Udvarhelyi Híradó	24
Pester jud. Zeitung	4		
Borsszem Jankó	11	Ennél természetesen csak a	
Üstökös	10	vidékre küldöttek értendőek	

Olvas tehát Udvarhely megye lakossága 74 féle lapot 715 példányban.

Ezek közül:

Politikai	38	félé	417	piban.
Divatlap	8	"	27	"
Szépirodalmi	7	"	80	"
Külföldi szaki.	7	"	12	" (NB. a humo-rost is ide értve)
Gazdasági	5	"	33	"
Egyházi	4	"	33	"
Iskolai	3	"	111	"
Term. tudom.	2	"	2	"
Az egészről politikai	38	félé	417	piban. A többi mind összevéve
			36	" 298 "

A következtetést ebből nagyon könnyű elvanni. A szellemi életben t. i. sokkal többet politizálnak, mint egyebet a mennyit összevissza csinálnak. Ezt kellene valahogy a „Székely-egyletnek” megváltoztatni.

Megjegyezni kívánom még azt, hogy a megyénkben lévő felsőbb tanintézetekhez járó szaklapok, folyóiratok a fennebbi jegyzékbe nincsenek felvéve. Valamint tudom, hogy van egy néhány másféle lap is egészen kihagyva, mit az idő rövidségének tulajdonítok, melyet a postahivataloknak nyújthattam a kimutatás összeállítására. Azonban nagyjában még is valót megközelítők az adatok. Mindenesetre pedig kellő tájékoztatást nyújtanak olvasási hajlamainknak.

Van a megye területén 1 könyvnyomda, 1 könyvkereskedés és 1 könyvtár.

Visszapillantva már most köznevelődésügyünk tényezőinek, a társulási alakzatoknak számára, az azokban nyilvántartott erkölcsi erőre és szellemi törekvésekre, itt-ott elért szép eredményekre: elátláthatatlanul áll az, hogy minden mostoha anyagi viszonyok dacára sem engedték nyomtalanul volnivali el fejüknél felett az időt, hanem igyekeztek a haladás, a szellemi fejlődés alapköveit lerakni, különböző örpontokon világító mécskeket nyújtani, ezekbe az áldozat olaját koronként megvinni — s ezáltal megyénk területén a szellemi élet jövő felvirágzását előkészíteni.

Legyen áldás e nemes törekvések nyomában!

A „Nemere“ eredeti táviratai.

Feladatott Budapesten szept. 13-án d. e. 11 ó. 50 p.
Érkezett d. u. 2 óra 50 perck.

Plevnánál az ágyuharc folyik. Ozman pasa három orosz dühös támadását visszavert. Az oroszok minden tudósítások szerint nem boldogulnak, Ozman visszaveri őket. Általános ostrom még nem volt. Mehemed Ali a Jantraig előnyomult, Szulejman már működik. — A király kassai beszédében az orosz cárra mint barátjára s nem mint szövetségesére köszöntött. Szept. 10-e estig terjednek e tudósítások.

Feladatott Budapesten szept. 13-án d. u. 6 ó. 50 p.
Érkezett d. u. 7 óra 10 perck.

Ozman rendületlenül védi Plevnát. Az oroszok megostromolták Grivicát. Orhaniból segítség megy Ozmanna. Szulejman két szárnya győzelmesen átkelt a Balkánon. Szulejman a gabrovai uton Buzludzsanál szétverte az oroszokat. Mehemed Ali üzi Czarevicot.

VEGYES.

— A király Kassán 11-én délutáni 3 óráig volt jelen a gyakorlatoknál s a csapatok működésével általában meg volt elégedve. A gyakorlatoknál baleset is történt. Cobanul de Sermet francia tüzérőrnagy lováról lebukott, mint mondják, jelentékeny sérülést kapott, úgy hogy azonnal a városba kellett szállítani, a király és Albrecht főherceg, valamint János főherceg is érdeklődő tudakozódtak az őrnagy állapota felől s részvétüket fejezték ki a baleset fölött. Este 10 órakor Lipót bajor herceg, 8 fősége veje érkezett meg. A király, a főispán, a polgármester a pályaudvarban várták; a kiszálló herceg királyi apósának kezét csókolta, mit ő fősége homlokcsókkal viszonozott. A bevonulási utakon sorfalat a tüzoltók képeztek, kezeikben görög tüzzel telt vascsészét tartva. A nagy közönség lelkesen éljengett, a herceg a „Dessovfi-palotába“ szállott.

— Felhívás a Kolozsvárt dec. 2-án rendezendő iparműkiállítás érdekében. A kolozsvári jótékony nőegylet által Kolozsvárt 1877. december 2-án rendezendő tárlattal gr. Schweinitz Gyula ur indítványára iparműtörténelmi kiállítás is rendeztetik, melynek célja hazánk erdélyi része ipartörténelmének s a különböző iparágakra szükséges, hazánkban találtató nyersanyagok felmutatása. A iparműkiállítás tárgyai: 1) minden műtörténelmi becses biró, a régi ötvösség re mekei sorába tartozó tárgyak, szobrászati, díszes cserép, kőedények, kéziratok, festmények stb. 2) Ásványok, ásatag nyers anyag és felkészítmények különböző neműek. 3) Faipar és a különböző erdőtermények stb. — E műtörténelmi kiállításra, mely hivatalosan megyénk ipartörténelméhez adatokat szolgáltatni, nagyobb körben felölelni hazai iparunk egész múltját, felmutatni a hazánkban találtató értékes iparműtörténelmi tárgyakat, felhívom Háromszék megye lakosai figyelmét s kérem azon családokat s egyeseket, kik nevezetesebb iparműtörténelmi tárggyal, régiséggel bírnak, a közönséget, közönségi régiségeiket, a közönség határára találtató fa-, ásványokból egy-egy darabot ezen iparműtörténelmi kiállításra küldeni. A bejelentések okt. 10-ig Hídvégre gr. Schweinitz Gyula urhoz teendő, ki gondoskodik fog a tárgyaknak tovább felelősség mellett Kolozsvárra szállítása felől. — S. Szentgyörgy, 1877. szept. 13. Gr. Schweinitz Gyula kiállítás elnök ur megbízásából gr. Kálnoky Pál.

— S. szentgyörgyi Serester Julia a török sebesülték részére 1030 gramm tépést küldött be szerkesztőségünkhez. Elküldöttük a budapesti török konzulnak. A török hadseregnek roppant szüksége van a tépésre. Nemes gondolkodású nőnk igen helyesen tené, ha megsebesült testvéreinket segítőenek azáltal,

hogy részükre minél nagyobb mennyiségű tépést gyűjtenének össze.

— Két brailai kereskedő beszéli, hogy a román hadseregnek a Dunán való átkelése óta nagy rémület uralkodik a lakosság között. Mindenki attól fél, hogy a törökök intelmüket valóistáni fogják és ők is átkelnek román területre, ami pedig igen valószínű, mert egy külföldi lap ottani levelezője biztosan értesült, hogy a törökök a hadsereg zömének átkelését várják és akkor az offenzívát áteszik Romániába. Egy zsidó markotányos, ki a plewnai csatában jelen volt, állítja, hogy a törökök megerősített pozíciójából oly irtózatot pusztítottak véghez az orosz seregben, ami a hírlapokban közölt számokat jóval felülmúlja. Aból az ezredből, a melyhez állítása szerint ő is be volt osztva, csupán 300 ép ember halt meg és a markotányosok közül mintegy 60 pusztult el. Egyik lap azon sürgönyét, mintha a Balkánon hő esett volna, romániai utazók képtelenségnek mondják.

L O T T O H U Z Á S.

Budapest szept. 7-én következő számok huzattak ki: 19, 6, 12, 24, 23.

Bécsi tőzsde és pénzek szept. 13.

5% Metalliques . 65.30	M. földt. kötv. . 76.50
5% nem. köles. . 67.—	Tem. földt. kötv. 77.50
1860. államköles. 112.—	Erd. földt. kötv. 74.50
Bankrézvények . 757.—	Eztüst 104.60
Hitelrézvények . 220.25	Cs. kir. arany . . 5.64
London 117.85	Napoleon'd'or . 9.45 1/2

Felelős szerkesztő: Vecsey Róbert.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

Adler fényképész

a Sepsiszentgyörgy városi és vidéki közönségével tisztelettel tudatja, hogy Sepsiszentgyörgyön fog bizonyítatlan ideig tartózkodni. Fényképezkedve öntelen időben is naponként reggeli 9 óráig délután 5 óráig. A teljesen sikerült munkáért felelősséget vállal. Ajánlja magát a t. közönség pártfogásába. Lakása Oltutczában Antal Dénes ur házában. 1—2

Pályázat.

Az illyefalvi közönségi iskolánál betöltendő 2-ik titánitói állomásra pályázat hirdettetik. Az állomás az 1877-ik tanévre ideiglenesen töltetik be. Az állomás javadalmai: 300 o. é. frt. készpénz, 3 kataszteri hold kitűnő minőségű kert, tisztességes lakás. Folyamodványok folyó hó 30-ig alólikt iskolászeki elnökhöz küldendők.

Ilyefalván, 1877 szept. 8-án.

1—2

Révay Lajos.

Alólirt volt brassói kereskedő, jelenleg bodolai lakos, egy 14 éves, irni olvasni tudó jó erkölcsű fiút veszen fel kereskedésbe tanulóknak.

Minden további értekezés levél által történhet.

Förder Sándor,

kereskedő.

3—3

Bodolán u. p. Prázdsmár.

Végeladás

leszállított ár mellett.

Egyedül a fűszer osztályra akarok szorítkozni az okból mindennemű

porcellán, üveg,
norinbergi és rövid árukat

véglegesen kiárulni szándékozom, mely okból van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani — a felsorolt tárgyakból olcsón bevásárolni.

Mély tisztelettel

Weinberger Lajos

Sepsi-Szentgyörgyön.

1—3

ELŐPATAK

gyógyközségben eladó

Károly Romania fejedelme nevet viselő meleg és hideg fürdő-intézet az ahoz tartozó diszkerttel s kaszálólal. Négy szoba, egy konyha és kamarából álló lakházzal, udvartérrel, gyümölcsös kerttel és egy berendezett fehérsütővel. A lakház közvetlen szomszédságában 2 1/2 hold területű kertekkel. Az ugynevezett Lobogófürdőnek egy negyed része. Ugyan ezen lobogófürdő szomszédságában egy 600 nsz. öl. területű belső telek, melyen 1 mézsárazék vágóhid és lakház van. Ezen telken börtartalmu ásványforrások találhatók, melyek kevés költséggel még intéző borviznek is alkalmasak. Végre a fürdő-intézet déli részében két darab szántóföld 2 1/2 hold térmértékkel, melyen egy börtartalmu forrás van kitűnő édes vízzel, mely a hely szerencsés fekvése miatt Előpatak község bár melyik részébe kevés költséggel vezethető.

Ezen összes fekvőségeknél határozott ára 15,000 frt, mely összegnek 1/4 része vásárló által a vásár megkötése alkalmával fizetendő, a többi részét vásárló árvai biztosítás mellett 8%-kal megtarthassa és kikötendő részletekbe fizetheti.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Nagy Lászlónál S. Szentgyörgyön. 1—

Arlejtési hirdetmény.

Alattirt közönségi előjáróság által közhírre tétetik, miszerint Nagy-Borosnyó községe által község piacára építtetni határozott egy emeletes több szobából álló új közönségi háza felépítése a mérnöki tervrajz és költségvetés szerint f. 1877 év október 1-én délelőtti 9 órakor az irt község házánál tartandó nyílt arlejtés útján — arra vállalkozónak ki fog adatni. A közkiáltási ár 26 ezer frt o. é; ezen kikiáltási árnak 5%-a készpénzben a hozzá szállo által előre leteendő.

A feltételek, tervrajz és költségvetés a közönségi előjáróságnál bármikor megtekinthetők.

Nagy-Borosnyón, 1877. szept. 8-án. 2—3

Kónya Sándor,

közs. jegyző.

Kónya Mihály,

közs. bíró.

JANCSÓ ALBERT

ajánlja a nagyérdemű közönség pártfogásába az őszi és téli idényre is jól berendezett

férfi kesszruha és kelme raktárát

Valamint eddig, úgy ezután is a legjutányosabb és legjobb öltözetekkel szolgál a t. megrendelőknél, melyet számos bel- és külföldi összeköttetéseinél fogva mások felett előnyösen teljesíthet.

Lakása a piacon „Bazár“ alatt.

5—6